

Verslag concept

Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur

Datum	:	20 januari 2020
Commissievoorzitter (plv.)	:	mw. S. Doevendans
Commissiegriffier	:	mw. M. de Zwart
Telefoonnummer/e-mail	:	zwartm@noord-holland.nl

Aanwezig:		
	Commissievoorzitter	mw. S. Doevendans
	Commissiegriffier	mw. M. de Zwart
5	Leden van de commissie	FvD dhr. R. Dekker, mw. J. Vastenhouw
		GL dhr. G. Zaal, dhr. J. Dulfer
		VVD mw. M. van Meerten
		D66 mw. A. Kapitein, dhr. E. Kanik
10		PvdA dhr. J. Carton, mw. S. Abdi
		PVV mw. I. Bezaan
		SP dhr. W. Hoogervorst, mw. M. van Oorsouw
		CDA dhr. D. Heijnen, mw. C. Kuiper
		PvdD dhr. F. Zoon, Ines Kostic
15		50PLUS/PvdO) Dhr. P. Beving
		CU dhr. M. Klein
		DENK mw. I. Vos
	Afwezig met bericht	dhr. E. Stigter, dhr. G. Hartog (VVD), mw. Kocken
20		
	Gedeputeerden	dhr. A. van Dijk (CdK), dhr. J. van der Hoek, mw. Z. Pels
25	Notulist	Verslagbureau Money Penny/mw. H. Mutsaerts

Agenda

1. Opening en mededelingen
2. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
3. Inspreekhalftuur over onderwerpen die niet op de agenda staan, maar wel tot de portefeuille van de commissie behoren
4. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en moties- en toezeggingenlijsten
- 4.a. Vooruitblik op de komende vergadering a.d.h.v. strategische agenda

Pagina 2

5. A-agenda Openbare orde en veiligheid, integriteit, internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concern Control, Juridische zaken, archief, PS- en GS-zaken (EFB-onderwerpen portefeuille CdK)
40 5.a. Randstedelijke Rekenkamer: onderzoeksprogramma, 1^e begrotingswijziging 2020 en zienswijze
5.b. Voordracht PS wijzigingsbesluit subsidieverordening fractiebijdragen
6. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden
7. B-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB-onderwerpen portefeuille gedeputeerde Van der Hoek)
45 7.a. De Kop Werkt! Voortgangsrapportage 2019, jaarprogramma 2020
7.b. Afdoening motie 74-2019: dierenwelzijn meenemen bij evenementensponsoring en door GS vastgestelde uitgangspunten evenementensponsoring 2020-2023
8. Rondvraag portefeuille dhr. Van der Hoek en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden
50
9. B-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
9.a. Afdoening motie 39-2019: aanleggen erfgoedregisters Noord-Hollandse gemeenten (B-agenda EFB 20 januari 2020)
55 9.b. Monumenten: Brief GS aan PS inzake Noord-Hollandse waarderingskaart voor stolpboerderijen (B-agenda EFB 20 februari 2020)
9.c. Discussienota SP over archeologie en erfgoed
10. Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden
60
11. Sluiting
12. C-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
12.a Brief GS aan PS inz. Budgettair neutrale wijziging beleidsdoelenraming 2019 (10 oktober)
65 In het voorliggende overzicht staan wijzigingen in de beleidsdoelenraming. Het gaat om budgettair neutrale wijzigingen tussen beleidsdoelen, die geen consequenties hebben voor de financiële omvang van het programma. Deze aanpassingen zijn van belang met het oog op de rechtmatigheid.
- 12.b Brief GS aan PS inz. Evaluatie social return
70 De provincie Noord-Holland maakt bij de inkoop van producten en diensten afspraken met contractpartners om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt meer kans te geven op een baan: social return. Gedeputeerde Staten hebben naar aanleiding van een positieve evaluatie besloten om de opbrengst van social return nog verder te vergroten door een aantal aanpassingen te doen in de uitvoering.
- 12.c Monumenten: Brief GS aan PS inz. Wijzigen uitvoeringsregeling subsidie onderzoeken duurzaam benutten monumenten Noord-Holland 2017 (C- agenda EFB 20-1-2020 en RWK 13-1-2020; EFB is leidende commissie)
75 De uitvoeringsregeling subsidie onderzoeken duurzaam benutten monumenten Noord-Holland 2017 (UvR) stimuleert een onderzoek naar mogelijkheden voor duurzaam hergebruik van monumenten die hun functie verloren hebben of dreigen te gaan verliezen. De regeling stimuleert eigenaren om in een vroeg stadium een breed scala aan mogelijkheden en de haalbaarheid van een nieuwe bestemming en/of verduurzaming te onderzoeken of om de huidige exploitatie dusdanig te verbeteren
80

- 85 zodat continuerend gebruik mogelijk is. Voortschrijdend inzicht heeft er toe geleid dat de UvR van 2017 op sommige punten aanpassing behoeft, die in dit wijzigingsbesluit uitvoeringsregeling worden voorgelegd.
- 12.d Cultuur: Procedure museum voordracht OCW (C-agenda EFB 20-1-2020) De minister van OCW heeft elke provincie gevraagd om één museum voor te dragen voor subsidiering in het kader van de basisinfrastructuur 2021 – 2024.
- 90 Gedeputeerde Staten hebben besloten hiervoor een uitvraag te doen onder Noord-Hollandse musea die in aanmerking komen. Een jury zal de ingediende plannen beoordelen en GS adviseren over de voordracht.
- 12.e Financiën: Budgettaire neutrale wijziging beleidsdoelenraming (C-agenda EFB 20-1-2020)
- 95 In het voorliggende overzicht staan wijzigingen in de beleidsdoelenraming. Het gaat om budgettaire neutrale wijzigingen tussen beleidsdoelen, die geen consequenties hebben voor de financiële omvang van het programma. Deze aanpassingen zijn van belang met het oog op de rechtmatigheid.
- 100 13. C-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)
- 13.a Brief GS aan PS inz. Onderzoeksplan ondermijning en weerbaarheid provincies
- Ondermijning vormt een bedreiging voor onze rechtsstaat. De aanpak van ondermijning vraagt om een weerbare overheid.
- 105 De provincie Noord-Holland wil mede van andere provincies leren waar mogelijke kwetsbaarheden zitten en welke maatregelen daartegen kunnen worden ingezet. Het college heeft besloten om Interne Audit een onderzoek uit te laten voeren naar de aanpak van ondermijning door de andere provincies. In het onderzoeksplan is de opdrachtformulering uitgewerkt.
- 110 13.b Juridische zaken: Brief GS aan PS inz. Jaarverslag 2018 hoor- en adviescommissie (C-agenda EFB 20-1-2020)
- De provincie heeft voor de afhandeling van bezwaarschriften een onafhankelijke hoor- en adviescommissie ingesteld. Deze commissie brengt jaarlijks een verslag uit van haar werkzaamheden. Het verslag wordt gepubliceerd op de provinciale website.
- 115 13.c PS/GS zaken : Brief GS aan PS inz. Wijzigingsbesluit Besluit mandaat, volmacht en machtiging Gedeputeerde Staten van Noord-Holland inzake Provinciale Penningen (C-agenda EFB 20-1-2020)
- GS hebben op 23 april 2019 de Regeling Provinciale penningen 2020 vastgesteld. GS hebben tevens op 23 april jl. besloten dat het GS mandaat dient te worden aangepast met de inwerkingtreding van deze regeling. Dat wordt met dit wijzigingsbesluit geregeld.
- 120 13.d GS en PS zaken: Portefeuilleverdeling, vervangingsregeling en volgorde loco cdK GS 2019-2023 (C-agenda EFB 20-1-2020)
- Op 10 december 2019 is gedeputeerde Tekin afgetreden. Tot het moment dat er een opvolger voor hem benoemd is, heeft het college besloten om zijn takenpakket onderling te verdelen.
- 125 14. C-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Van der Hoek)
- 14.a Brief GS aan PS inz. Subsidies: Programmering Evaluatiekader Subsidies 2020 (C-agenda EFB 20-1-2020; NLG en RWK 13-1-2020; EFB trekkende commissie)
- 130

Pagina 4

Op 14 januari 2019 heeft PS het geactualiseerde Evaluatiekader Subsidies vastgesteld waarmee jaarlijks bepaald wordt welke subsidies op doeltreffendheid worden geëvalueerd. Op basis van dit Evaluatiekader is de programmering van subsidie-evaluaties voor 2020 ter besluitvorming in GS behandeld. De resultaten van de subsidie-evaluaties worden te zijner tijd ter kennisname voorgelegd aan de
135 betreffende Statencommissie.

14.b Economie/verbonden partijen: Brief GS inz. beslissing op Wob-verzoek Lutkemeerpolder (SADC) (C-agenda EFB 20-1-2020)

140 Wob is de afkorting van de Wet openbaarheid van bestuur. De Wob regelt het recht op informatie van de overheid. Overheidsinformatie is meestal openbaar, maar de Wob kent een aantal gevallen waarin de gevraagde informatie niet geschikt is om openbaar te maken. Meer over de Wob is te vinden op www.noord-holland.nl/wob.

14.c Europa: Rapportage Europastrategie voor 2019 (C-agenda EFB 20-1-2020)

145 In de Europastrategie Noord-Holland 2017-2021 is toegezegd dat er jaarlijks wordt gerapporteerd over de voortgang en de uitvoering van de doelstellingen en de provinciale acties. Deze rapportage geeft weer wat er is gebeurd op de prioriteiten en wat de huidige stand van zaken is op de verschillende dossiers in het jaar 2019.

14.d Subsidies: Brief GS aan PS inz. Evaluatie eenmalige subsidies 2019 (C-agenda NLG en RWK 13-1-2020 en EFB 20-1-2020)

150 Conform de programmering van het Evaluatiekader Subsidies voor 2019 zijn drie eenmalige subsidies uit het subsidieregister geëvalueerd. De subsidie voor de vismigratierivier in de Afsluitdijk, de subsidie voor het project SchaaIsprong naar de toekomst en de subsidie voor PAS-maatregelen Natura 2000gebied Kennemerland-Zuid.

155 15. C-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)

15.a Brief van IPO aan Minister van BZK Consultatiereactie Verkiezingswijze Eerste Kamer

16. C-agenda Algemeen

160 16.a Diverse onderwerpen: Brief GS inz. afspraken Regio Deal ZaanIJ (C-agenda NLG en RWK 13-1-2020 en EFB en M&B 20-1-2020)

165 De Regio Deal ZaanIJ is een samenwerking tussen Rijk en Regio (Zaanstad; Amsterdam; Oostzaan en de provincie). Met de Regio Deal ZaanIJ werken partijen samen aan drie pijlers op het gebied van leefbaarheid, ontplooiingskansen en ondermijning. In totaal draagt het Rijk € 7,5 miljoen bij en de Regio in totaal draagt ook € 7,5 miljoen bij. Hiervan is € 2,75 miljoen voor rekening van de provincie.

Agenda

170

1. Opening en mededelingen

De **voorzitter** opent de vergadering om 13.15 uur en heet alle aanwezigen welkom. De huishoudelijke regels voor de vergadering worden toegelicht. De afdeling Communicatie verzoekt bij het twitteren de hashtag #PSNH te gebruiken om het bereik te vergroten. Bericht van verhindering is ontvangen van dhr. Stigter die wordt vervangen door mevrouw Pels. De heer Den Hartog van de VVD is afwezig wegens ziekte. Mevrouw Sparla spreekt op persoonlijke titel in over democratie en rechtsstaat. Mevrouw Westerduin spreekt in namens de KNHS (Nederlandse Koninklijke Hippische Sportfederatie) en mevrouw Pesie namens

180 Stichting Dier & Recht bij het onderwerp evenementensponsoring en dierenwelzijn en bij het
185 onderwerp Stolpboerderijen spreekt de heer Van Zutphen in. PS worden zoveel mogelijk
meegenomen bij de Europastrategie in 2020, daarom stelt de voorzitter voor een BOT-overleg
te organiseren op 20 april a.s. van 11.00 tot 12.30 uur, voorafgaande aan de EFB-
vergadering, waarin de commissie wordt meegenomen in de analyse van het EU beleid en de
evaluatie van het Europese beleid van 2017 tot 2020 en de analyse van Europa. Ook zal
gevraagd worden welke accenten u het meest belangrijk vindt.
Zij constateert dat de commissie met deze datum akkoord gaat.

190 Ines **Kostiç** (PvdD) vindt het van belang om een dergelijk onderwerp in het openbaar te
bespreken tijdens een commissievergadering. Een BOT-overleg is niet openbaar.

De **voorzitter** meldt dat het op 20 april een eerste gesprek met de gedeputeerde betreft over
het bepalen van de accenten in de beeldvormingsfase van het BOB-model. Daarna vindt de
verdere discussie in openbaarheid in de commissievergadering plaats.

195 2. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke
aangelegenheden en Europa

De **voorzitter** constateert dat er geen vragen zijn voor de gedeputeerde.

200 3. Inspreekhalffuur over onderwerpen die niet op de agenda staan, maar wel tot de
portefeuille van de commissie behoren

Mevrouw **Sparla** geeft een toelichting aan de hand van een presentatie over democratie en
rechtsstaat. Zij leest de tekst van de presentatie voor.

205 Dhr. **Zaal** (GL) vraagt naar de aanleiding om op dit moment aandacht voor dit onderwerp te
vragen. Maakt mevrouw Sparla een tour langs alle provincies en gemeenten?

Dhr. **Klein** (CU) vraagt mevrouw Sparla of volgens haar de provincie goed functioneert en of zij
nog adviezen ter verbetering heeft.

210 Mw. **Sparla** antwoordt dat de politiek in Nederland zich niet bewust is van de effecten van
artikel 120. Daarom dient het constitutionele hof – net als in België – naar Nederland te
komen en opengesteld te worden om rechters, politici en groepen burgers te adviseren en
daarvoor hoeft de Grondwet niet gewijzigd te worden. De politiek van de provincie moet
toegankelijk gemaakt worden door het gebruik van een specifieke methodiek om bijvoorbeeld
215 verordeningen te toetsen, onder andere op het gelijkheidsbeginsel. In de provincie Utrecht
wordt dit knelpunt momenteel onderzocht. In antwoord op de vraag van dhr. Klein antwoordt
zij dat de provincie het niet goed doet, want nergens kan nagegaan worden volgens welke
methodiek de grondrechten in bijvoorbeeld provinciale verordeningen getoetst worden.

220 4. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en
moties- en toezeggingenlijsten

225 De **voorzitter** meldt dat er geen wijzigingsvoorstellen op het verslag zijn binnengekomen. Het
verslag wordt ongewijzigd vastgesteld. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld. De
afdoening van de motie 39 Aanleg van erfgoedregisters en motie 74 Dierenwelzijn meenemen
bij evenementensponsoring staat vandaag op de agenda. Mevrouw Pels zal bij de rondvraag

Pagina 6

een mededeling doen over motie 91, het vieren van seksuele en genderdiversiteit. De motie- en toezeggingenlijst wordt ongewijzigd vastgesteld.

- 230 4.a. Vooruitblik op de komende vergadering a.d.h.v. strategische agenda
De volgende commissievergadering staat gepland op 24 februari a.s. en op de agenda staan de onderwerpen: de eerste begrotingswijziging, Pallas en burgerparticipatie (op verzoek van het presidium).
- 235 5. A-agenda Openbare orde en veiligheid, integriteit, internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concern Control, Juridische zaken, archief, PS- en GS-zaken (EFB- onderwerpen portefeuille CdK)
5.a. Randstedelijke Rekenkamer: onderzoeksprogramma, 1^e begrotingswijziging 2020 en zienswijze
De **voorzitter** introduceert het onderwerp.
- 240 Dhr. **Kanik** (D66) geeft een toelichting op de totstandkoming van de lijst. Elke provincie heeft een top-3 van onderzoeksonderwerpen samengesteld op basis van een lijst met 9 onderwerpen van de rekenkamer. De onderwerpen op deze lijst heeft de rekenkamer opgehaald bij de provincies. De onderwerpen waterkwaliteit, OV-concessies, fietsbeleid en bodemdaling zijn aan de rekenkamer voorgesteld als onderwerpen om te onderzoeken. De
- 245 rekenkamer heeft er zelf voor gekozen om als eerste onderzoek te doen naar de waterkwaliteit.
- 250 Dhr. **Dulfer** (GL) is blij met de onderwerpen die in onderzoek worden genomen. In paragraaf 2.3, meerjarenraming, is een bijzondere constructie van plaatsvervangend bestuurder vastgelegd. In 2016 is hier 80.000 euro voor gereserveerd, waarvan de helft inmiddels is uitgegeven en dit loopt door tot 2023. Waarom is voor deze constructie gekozen en hoe ziet het vervolg na 2023 eruit? Worden de gelden structureel toegekend?
- 255 Dhr. **Hoogervorst** (SP) beoordeelt de financiële consequenties niet als heel erg groot, dus dat is prima. Hij vindt het opvallend dat er 4 onderwerpen zijn gekozen in plaats van 3. OV-concessies zijn voor de programmaraad misschien niet zo belangrijk, maar wel voor andere partijen in de provincie. Het gemak waarmee dit ter zijde wordt geschoven, is niet correct. De SP verzoekt om op een bepaald moment duidelijk te maken op welke wijze de vier
- 260 onderwerpen worden onderzocht.
- 265 Dhr. **Klein** (CU) heeft er geen behoefte aan om een zienswijze in te dienen. Door onderzoek te doen naar VTH-taken laat de commissie zien in te spelen op de actualiteit en ook de overige gepland onderzoeken zijn zinvol. Bij de invulling van de OV-concessies dient meegenomen te worden hoe PS kunnen sturen op de inhoud waarbij de rol van de PS'en in de verschillende provincies kan worden vergeleken. Bij het fietsbeleid dient nagegaan te worden hoe de onderbesteding kan worden gereduceerd.
- 270 Dhr. **Van Dijk** (CdK) meldt dat tot 2023 geld is vrijgemaakt voor de plaatsvervangend bestuurder en na afloop van deze periode vindt een evaluatie plaats van het huidige besturingsmodel die kan leiden tot de keuze voor een ander besturingsmodel. Naar aanleiding van de evaluatie zal de financiering nader bepaald worden.

275 Dhr. **Dulfer** (GL) vraagt of als gekozen wordt voor de huidige structuur, de huidige tijdelijke reservering structureel wordt.

Dhr. **Van Dijk** (CdK) antwoordt dat dit afhankelijk is van de keuze die wordt gemaakt naar aanleiding van de uitkomsten van de evaluatie.

280 Mw. **Hoenderdos** (directeur/bestuurder Randstedelijke Rekenkamer) antwoordt dat gekozen is voor 4 onderwerpen, omdat de delegaties namens de provincies meerdere onderwerpen hebben voorgesteld. Bovendien was geen sprake van een duidelijke top-3 als grootste gemene deler. Er was in de programmaraad wel veel overeenstemming over de waterkwaliteit. Flevoland had geen interesse in fietsbeleid, maar de overige provincies wel. Utrecht had
285 bijvoorbeeld veel belangstelling voor de OV-concessies. De rekenkamer maakt zelf een keuze uit de onderwerpen en heeft als eerste gekozen voor waterkwaliteit. Voor de overige 3 onderwerpen zal maatwerk in het onderzoek geboden worden. Als bijvoorbeeld het fietsbeleid voor Flevoland niet of gedeeltelijk wordt onderzocht, dan ontstaat er capaciteit om ten
290 behoeve van Utrecht meer aandacht aan OV-concessies te besteden. Daarom is de begroting nog niet uitgewerkt. De volgende stap is de onderzoeksaanpak die naar PS wordt gestuurd. Daarop kunnen PS reageren. In het proces hier naartoe gaat men in gesprek met de Statenleden die in het rondje fracties een onderwerp voorgesteld hebben. In dit rondje langs de 53 fracties zijn ruim 120 onderwerpen voorgesteld die getoetst zijn aan de criteria die gelden voor rekenkameronderzoek, zoals maatschappelijk en financieel belang, de rol van de
295 provincie en timing. De selectie heeft geleid tot een shortlist met 9 onderwerpen die aan de programmaraad zijn voorgelegd.

De **voorzitter** concludeert dat het als hamerstuk aan PS wordt doorgeleid.

300 5.b. Voordracht PS wijzigingsbesluit subsidieverordening fractiebijdragen
De **voorzitter** introduceert het onderwerp. Zij concludeert dat het als hamerstuk naar PS kan worden doorgeleid.

305 6. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden

De **voorzitter** constateert dat er geen vragen zijn.

7. B-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB-onderwerpen portefeuille gedeputeerde Van der Hoek)

310 7.a. De Kop Werkt! Voortgangsrapportage 2019, jaarprogramma 2020
De **voorzitter** introduceert het onderwerp.

Mw. **Kapitein** (D66) constateert dat de Kop van Noord-Holland een belangrijke regio is met eigen krachten en uitdagingen en daarom is dit programma heel waardevol. Qua omvang van
315 budgetten is een aantal grote projecten nog niet afgerond of zelfs nog niet gestart, dat betreft met name de bereikbaarheidsprojecten en haven/marineprojecten in Den Helder. Bereikbaarheidsprojecten hebben per definitie een lange doorlooptijd, daarom wordt gevraagd of deze na afloop van dit programma een regulier onderdeel kunnen worden van PMI-projecten. De haven/marineprojecten zijn cruciaal voor Den Helder en voor de regio,
320 maar deze kennen een eigen dynamiek vanwege de samenwerking met het Rijk en Defensie. Wat is er het komende jaar nog mogelijk bij deze projecten of hoe lang lopen deze door? Is dit

programma de beste vorm om de doelstellingen te realiseren of is er een betere vorm denkbaar? Of is alles in afwachting van de afronding van de strategische verkenning? De overige projecten kennen een andere aard en komen meer over als projecten die gemeenten
325 kunnen uitvoeren. Niettemin heeft dit programma geleid tot een goede vorm van samenwerking en betere communicatie tussen de gemeenten onderling. Deze samenwerking kan zich verder ontwikkelen om hetzelfde niveau te bereiken zoals in andere regio's in de provincie het geval is. Het college wordt verzocht het komende jaar na te denken over een nog effectievere samenwerking en het realiseren van eigenaarschap in de Kop met het oog op
330 het vervolg van dit programma na de einddatum. In ieder geval zouden de projecten voor bereikbaarheid en haven/marine door moeten gaan.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) heeft waardering voor de intensieve samenwerking tussen gemeenten in de regio en de provincie voor een regionale aanpak van verschillende problemen onder het
335 hoofddoel van het verbeteren van het woon-, werk- en leefklimaat in Noord-Holland. Eind 2020 wordt het programma na vier jaar afgerond. Helaas ontbreekt tot op heden een goed overzicht van alle projecten die nog lopen of die moeten worden opgestart. De voortgangsrapportage ontbeert helderheid en transparantie. Daarom wordt verzocht om een compleet overzicht op te stellen met alle resultaten van projecten, welke vervolgacties nodig
340 zijn en hoe participatieprocessen zijn uitgevoerd en wat deze hebben opgeleverd. Bij enkele projecten is de rol van het Rijk cruciaal en het stimuleren van werkgelegenheid en de leefbaarheid in de regio is sterk afhankelijk van de visie van het Rijk op bijvoorbeeld de toekomst van de marine. Om goed voorbereid de stappen te kunnen beoordelen voor verlenging van het programma door PS, worden GS verzocht een goede evaluatie uit te
345 voeren. De scope van de Kop Werkt is niet toereikend voor verbetering van de bereikbaarheid van de Noordkop en Texel. Zijn er mogelijkheden om de overheid bij deze problematiek te betrekken om samen te investeren?

Dhr. **Dulfer** (GL) constateert dat de voortgang van het programma moeizaam verloopt.
350

Dhr. **Heijnen** (CDA) vraagt op basis waarvan deze conclusie wordt getrokken, want hij heeft andere signalen gehoord van betrokkenen.

Dhr. **Dulfer** (GL) antwoordt dat deze conclusie is gebaseerd op de financiële voortgang die
355 blijkt uit de documenten. In 2017 is ruim 20 miljoen euro gereserveerd waarvan 6 miljoen is uitgegeven. Ongeveer 10 miljoen euro is gereserveerd voor verplichtingen en hiervan is ruim 7,5 miljoen euro in het project havens en mobiliteit vertraagd. Dit jaar kan derhalve nog 4 miljoen euro uitgegeven worden, maar daarvoor is de tijd te kort. Alles bij elkaar resteert ruim 10 miljoen euro – de helft van het totaal – dat waarschijnlijk niet tot besteding komt en dat
360 weerspiegelt een moeizame voortgang. Voor 1 oktober a.s. moet een besluit worden genomen over verlenging van het programma. Is de gedeputeerde voornemens om voor verlenging te kiezen en vindt hij dit programma met een financiële impuls de juiste manier van verbetering van werkgelegenheid en leefbaarheid in de Kop van Noord-Holland? Dit aspect zal kritisch getoetst worden wanneer het voorstel voor verlenging door GS wordt voorgelegd.

365 Ines **Kostiç** (PvdD) concludeert op basis van de antwoorden op technische vragen dat wordt erkend dat het ambitiedocument uit 2015 achterhaald is. In het nieuwe document dat wordt opgesteld, ziet de PvdD veel mogelijkheden voor verbetering vooral met het oog op de grote uitdagingen ten aanzien van natuur en klimaat, waarvan men zich in 2015 nog minder bewust

370 was. De nadruk bij investeringen in de projecten ligt op economische groei en toerisme, maar
de schade van het toerisme voor natuur en klimaat wordt niet meegenomen. Zij stelt voor
deze schade wel mee te laten wegen bij de selectie en evaluatie van projecten. Dezelfde
eenzijdigheid komt terug bij het inzetten op en versterking van de bollenteelt, maar de
375 afbouw van landbouwgif is geen onderdeel van het programma. De kwaliteit van lucht, bodem
en water vallen hierbij in het niet en aan klimaat wordt helemaal niets gedaan. Zij verzoekt het
college daarom om te focussen op een integrale aanpak. Zij verzoekt de commissie zich uit te
spreken tegen economische groei als richtinggevend of doel aan zich. GS worden verzocht om
bij activiteiten die economische baten opleveren, ook de kosten van gezondheid, natuur en
milieu in kaart te brengen.

380 Dhr. **Carton** (PvdA) sluit zich aan bij de SP. De voortgangsrapportage over de projecten is
beperkt want deze is met name financieel gedreven. In hoeverre vertalen de andere resultaten
zich in nieuwe accenten voor de rest van het programma en voor verlenging hiervan?

385 Dhr. **Klein** (CU) is positief over het programma om gezamenlijk met gemeenten te investeren
in de Kop. Hoewel het toetsingskader is vastgesteld, is de voortgangsrapportage beperkt. Hij
is overigens van mening dat PS niet inhoudelijk moeten sturen in de projecten.

Ines **Kostiç** (PvdD) constateert dat het toetsingskader een aantal jaren geleden is vastgesteld.
390 Is de CU het ermee eens om de ambities op het gebied van klimaat, natuur en milieu in een
nieuw toetsingskader aan te scherpen?

Dhr. **Klein** (CU) is het hiermee eens. Hij verzoekt om meer inzage te geven in de effectiviteit
van bepaalde bestedingen, hoewel erkend wordt dat een aantal doelen niet concreet meetbaar
395 zijn, zoals de resultaten van de investeringen in destinationmarketing. Hij verzoekt om in de
volgende rapportage aan te geven welke investeringen wel en welke niet tot het gewenste
effect hebben geleid.

Mw. **Bezaan** (PVV) heeft gemengde gevoelens bij het investeringsprogramma. Het lijkt positief
400 dat 41 van de 50 projecten uitgevoerd worden, maar het blijft lastig om de exacte
economische effecten aan te geven. Is er een mogelijkheid om deze inzichtelijk te maken? De
PVV vindt het opmerkelijk op pagina 3 van de toelichting bij project 711, uitvoering
marketingstrategie, te lezen dat het landschap en de rijke cultuurhistorie belangrijke pijlers
zijn voor de toeristische aantrekkingskracht van de Kop. Maar ook de Kop ontkomt niet aan
405 zonnepanelen en windturbines. Project 411, huisvesting arbeidsmigranten: hiervoor is
100.000 euro beschikbaar gesteld, waarvan tot en met 2019 87.700 euro is uitgegeven. Het
zou beter zijn geweest om Noord-Hollandse werklozen aan het werk te helpen ondanks het
feit dat bepaalde sectoren een tekort aan arbeidskrachten ervaren.

410 Mw. **Van Meerten** (VVD) is enthousiast over de resultaten. Zij sluit zich aan bij dhr. Klein en
zijn opmerking over het ontbreken van inzicht in de daadwerkelijke effectiviteit van projecten.
Voor de toekomst verzoekt zij om een uitgebreidere rapportage over wat er bereikt is en hoe
effectief men is geweest. Samenwerking is heel belangrijk, maar de bestuursopdracht van de
haven voor een aantal miljoen euro leidt tot zorgen. Komt dit nog van de grond en wordt het
415 verlengd? Is er een plan-B?

Dhr. **Heijnen** (CDA) is positief over de voortgang en de impuls van het programma op economie, bereikbaarheid en toerisme, ondanks de vertraging in de besteding van gelden door een stroperige start. De projecten komen grotendeels voort uit de regio zelf en worden
420 mede mogelijk gemaakt door de provincie. De bestuurlijke samenwerking tussen de vier gemeenten onderling en met de provincie is versterkt. Daarom is het CDA voorstander van verlenging van het programma, mede op basis van positieve signalen uit de regio. Voor de toekomst zijn er nog voldoende wensen, zoals verbetering van de bereikbaarheid van Texel en een betere doorgeleiding van de verkeersstromen naar en door Den Helder, zeker nu Den
425 Helder verder zal groeien door uitbreiding van de marine.

Dhr. **Dekker** (FvD) is positief over het programma, want de economische versterking is inderdaad tot stand gekomen. De verlenging wordt ondersteund, mede vanwege de positieve geluiden.
430

Gedeputeerde **Van der Hoek** dankt voor de positieve reacties en neemt de opmerkingen over het feit dat projecten niet goed lopen en over wat zij opleveren in acht. Gezien de aard van de opmerkingen veronderstelt hij dat de commissie enkel heeft kennis genomen van één
435 overzicht van de projecten en niet van het digitale magazine waarin uitgebreid en diep wordt ingegaan op de stand van zaken van de pijlers waarop het programma is gebaseerd. Sommige projecten zoals over mobiliteit, bereikbaarheid en de civiele haven/marine duren lang, onder andere vanwege gewijzigde inzichten, maar deze investeringen zijn wel noodzakelijk. **Voor de gevolgen voor de haven/marine kan gedeputeerde Pels worden aangesproken die binnenkort PS nader zal informeren via de Gateway Review.** Het opnemen van de afspraken over mobiliteit
440 in het PMI is een mogelijkheid, maar veel projecten lopen nog, daarom zal er wellicht voor worden gekozen om het programma met een jaar te verlengen, zodat deze projecten goed kunnen worden afgerond. **In maart 2020 ontvangt de stuurgroep een overzicht van afgeronde, vertraagde en te vervallen projecten. Op dat moment kan de gedeputeerde uitsluitsel geven over de noodzaak van verlenging met een jaar om het programma op juiste**
445 **wijze af te ronden.**

Dhr. **Heijnen** (CDA) vraagt of het mogelijk is om het programma voor een langere periode of meerdere keren met een jaar te verlengen.

Gedeputeerde **Van der Hoek** antwoordt dat dit afhankelijk is van het te nemen besluit door de stuurgroep. De verlenging met een jaar is met name gericht op het afronden van lopende projecten. Als men kiest voor voortzetting van het programma, dan dient eerst duidelijk te zijn wat het heeft opgeleverd en wat de effecten zijn geweest. De regio heeft een concept regioakkoord opgesteld en samen met het ambitiedocument dat zij gaat vaststellen, vormt dit
455 de basis voor de keuze voor verlenging van het huidige programma of het opstellen van een ander programma. **Dit jaar wordt een effectrapportage van de maatschappelijke en economische effecten opgesteld en ook van de governance vindt op verzoek van de provincie een evaluatie plaats om een goede keuze over de voortzetting van het programma te kunnen maken.**

460 Dhr. **Hoogervorst** (SP) begrijpt dat er projecten zijn die dit jaar of in 2021 afgerond zijn of worden. Is het mogelijk om te kiezen voor De Kop Werkt '2.0'. waarin nieuwe projecten anders worden ingericht, indachtig de opmerkingen van de PvdD en lopende projecten uit dit programma te halen en deze zelfstandig af te ronden?

465

Gedeputeerde **Van der Hoek** stelt voor eerst de evaluatie en de effectrapportage af te wachten, want die vormen samen met het regioakkoord de basis voor het afronden en actualiseren van het ambitiedocument. Dat geldt eveneens voor het rondje langs de gemeenten in maart over de voortgang van individuele projecten. **Daarna kan worden beoordeeld of de wensen van de PvdD over het opnemen van de gevolgen voor het klimaat en effecten op de natuur hierin worden meegenomen.**

470

Ines **Kostiç** (PvdD) vraagt of PS nog kunnen sturen op het ambitiedocument want de kaders hiervan vormen de basis voor nieuwe projecten.

475

Gedeputeerde **Van der Hoek** antwoordt dat dit te zijner tijd moet worden beoordeeld wanneer de uitslagen van de effectrapportage en evaluatie bekend zijn. Er kunnen dan aanbevelingen worden gedaan om mee te nemen in het regioakkoord. Voor nu gelden de kaders van 2015 maar gezien de huidige tijdsgeest, moet meer ruimte komen voor actuele onderwerpen en ontwikkelingen. De aanleiding voor de huisvesting van arbeidsmigranten wordt veroorzaakt door het feit dat te weinig mensen zich aanmelden voor deze werkzaamheden.

480

Tweede termijn

485

Dhr. **Dulfer** (GL) is blij dat alvorens tot voortgang of verlenging wordt besloten, een goede effectrapportage en evaluatie worden voorgelegd. Hij vindt het vreemd dat een aantal fracties positief is over de ontwikkelingen, want 50% van het budget komt niet tot besteding en dat is geen groot succes.

490

De voorzitter concludeert dat de gedeputeerde heeft toegezegd dat het onderwerp terugkomt op de agenda van de commissie na afronding van de effectrapportage, de evaluatie en het ambitiedocument.

495

7.b. Afdoening motie 74–2019: Dierenwelzijn meenemen bij evenementensponsoring en de door GS vastgestelde uitgangspunten evenementensponsoring 2020–2023
De **voorzitter** introduceert het onderwerp. Als eerste geeft zij het woord aan mw. Pesie namens Stichting Dier & Recht die insprekt over dierenwelzijn.

500

Mw. **Pesie** spreekt in namens Stichting Dier & Recht. Zij is tegenstander van subsidiëring van paardensportevenementen want dit zijn commerciële evenementen en die hoeven niet gesubsidieerd te worden. Ook de landbouwschouw Opmeer verdient geen subsidie omdat dieren daar de hele dag te kijk worden gesteld waardoor zij veel stress ervaren. Dat geldt ook voor de activiteiten met paarden, zoals het rijden met koetsjes, want zij ondervinden veel pijn van de neusriem en het trekken aan het – te strakke – bit in de mond. Uit onderzoek bij 739 sportpaarden bleek de neusriem zo strak te zitten dat controle zelfs niet kon plaatsvinden. De controle van het hoofdstel zou zichtbaar voor het gehele publiek moeten plaatsvinden. 40% tot 80% van de paarden loopt tijdens wedstrijden door het bit verwondingen op in de mond, afhankelijk van de tak van sport. Bij bloedingen worden paarden gediskwalificeerd, maar veel oorzaken van deze verwondingen leiden niet tot bloeden, waardoor zij gewoon worden ingezet. Als voorwaarde voor het verlenen van subsidie zou gesteld moeten worden dat er onafhankelijke dierenartsen worden ingezet die de dieren objectief kunnen onderzoeken.

510

Mw. **Van Oorsouw** (SP) gaat ervan uit dat er bij evenementen met dieren standaard dierenartsen aanwezig moeten zijn.

515

Mw. **Pesie** bevestigt dat bijvoorbeeld bij Jumping Amsterdam er 8 dierenartsen ingezet worden op 190 paarden, maar deze dierenartsen zijn ingehuurd door de sector en er wordt enkel naar symptoomoplossing gezocht en er wordt niet gefocust op de oorzaken van stress en verwondingen. Onafhankelijke dierenartsen moeten de problemen transparant in kaart brengen, want dan komt men zeker tot andere conclusies.

520

Dhr. **Dulfer** (GL) vraagt of paardensport helemaal verboden moet worden of dat deze in bepaalde omstandigheden wel kan plaatsvinden, zoals bij Jumping Amsterdam.

525

Ines **Kostiç** (PvdD) leest in de brieven van de sector over de intrinsieke motivatie van paarden om een topprestatie te leveren bij dressuur en springen. Hoe denkt mw. Pesie hierover? Welke problemen bestaan er bij de tuigpaardenrijders bij de landbouwschouw in Opmeer en hoe wordt hiertegen opgetreden?

530

Dhr. **Klein** (CU) is verbaasd over deze signalen, want hij veronderstelt dat dergelijke activiteiten worden ondernomen door dierenliefhebbers. Gaat het om nieuwe inzichten die breed gedeeld worden?

535

Mw. **Kapitein** (D66) constateert dat de paardensport al heel lang bestaat. Is er een specifieke aanleiding voor de inspraakreactie van vandaag? Zijn de problemen verslechterd of bestaan deze al eeuwenlang?

540

Mw. **Pesie** rijdt zelf af en toe ook paard en heeft ervaren dat dieren veel dingen kunnen leren met beloningsgericht werken met voedsel of stemcommando's, dus zonder dwang en zonder een bit in de mond. Hiervoor worden zelfs aparte wedstrijden georganiseerd, die overigens niet leiden tot Olympische prestaties. Deze andere omgang met dieren is traditioneel nog niet geaccepteerd. Vroeger was er minder kennis beschikbaar en werden paarden met name ingezet bij oorlogsvoering en daarom moesten zij 100% reageren op de wijze zoals door de mens bedoeld werd. Nu zijn dergelijke methoden niet meer noodzakelijk en door voortschrijdend wetenschappelijk inzicht, zijn de perspectieven veranderd. Het tuigpaardrijden vereist een andere manier van trainen, want de huidige werkwijze leidt tot problemen met bijvoorbeeld een tweede bit/opzetteugel. Dit is nog minder diervriendelijk. Intrinsieke motivatie leidt bij paarden tot normaal kuddegedrag, maar uit zichzelf springt een paard in een bak niet over hindernissen. Alle wetenschappelijke onderzoeken over dit onderwerp leiden niet tot discussie, maar er zijn twee onderzoeksgroepen, een is in dienst van de paardensport die onderzoekt hoe de paardensport diervriendelijker kan worden en de tweede groep onderzoekt hoe het paard gehouden moet worden zodat hij voldoende beweging krijgt en goed verzorgd wordt. Bij 130 onderzochte paarden had 53% zweren in de mond en de ruiters hadden dat niet door omdat zij gewend zijn aan bepaald gedragingen en reacties. Zij realiseren zich niet dat het paard pijn heeft. Over hoe een paard pijn laat zien bestaat overigens geen discussie.

550

555

De **voorzitter** geeft het woord aan de tweede inspreker, mw. Westerduin namens de KNHS en jumping Amsterdam.

560

Mw. **Westerduin** is dierenarts en lid/bestuurslid van diverse nationale en internationale organisaties en van groepen wetenschappers die onderzoek doen naar de gezondheid van paarden. Het gaat vandaag over het meenemen van dierenwelzijn bij de beoordeling van sponsoringaanvragen en dat initiatief wordt toegejuicht. De paardensport is heel breed en op
565 elk niveau staan de veiligheid en gezondheid van de paarden centraal. Alle instructeurs op alle niveaus zijn gecertificeerd en moeten zich bijscholen om hun licentie te behouden. Dat geldt ook voor juryleden en stewards bij wedstrijden. De wedstrijden zijn bedoeld om de voortgang van de training te testen. Van Nederlandse paarden is de hele carrière in beeld. Bij de training wordt gekeken naar waar het paard zich zowel fysiek als mentaal goed bij voelt. Tijdens de
570 wedstrijden gelden strenge regels die zijn vastgelegd in het wedstrijd- en dopingreglement dat voor paarden veel strenger is dan voor ruiters. Elke ruiter heeft het wedstrijdreglement en de gedragscode voor het paard geaccordeerd. Stewards en dierenartsen checken de omstandigheden tijdens wedstrijden. Via het tuchtrecht worden overtreders van de regels bestraft en deze regels gelden tijdens alle jaarlijkse 9.000 wedstrijdactiviteiten. Jumping
575 Amsterdam valt onder de internationale regels van de Wereldbond die overigens gelijk zijn aan die van de KNHS. Bij de start worden de paarden veterinaire gecheckt of zij 'fit to compete' zijn. De paardensector werkt hard aan bewustzijn van het paardenwelzijn en optimalisatie hiervan. Zonder paardenwelzijn kan er geen paardensector bestaan en daarom staat dit aspect centraal in opleidingen. Zij nodigt de commissieleden uit om een keer te komen kijken bij een
580 wedstrijd.

Mw. **Van Oorsouw** (SP) vraagt of er ook toezicht wordt gehouden bij trainingen.

Dhr. **Klein** (CU) vraagt naar aanvullende mogelijkheden – naast de huidige maatregelen – om
585 bij te dragen aan het verhogen van dierenwelzijn.

Dhr. **Dulfer** (GL) vraagt naar de door mw. Pesie geclaimde schade die onder andere door bidden wordt veroorzaakt. Kan mw. Westerduin de alternatieve manieren voor het leiden van paarden toelichten?
590

Ines **Kostiç** (PvdD) vraagt zich af in hoeverre mw. Westerduin de bijdrage en de zogenaamde onwaarheden van mw. Pesie heeft kunnen ontcrachten, zoals zij in de eerste zin van haar bijdrage aankondigde. Het onderzoek naar de publieke opinie richt zich helemaal niet op dierenwelzijn, dus waarom is dit rapport toegestuurd?
595

Mw. **Westerduin** bevestigt dat haar bijdrage met name focust op de criteria die worden gesteld in het kader van eventensponsoring en wedstrijden. Buiten wedstrijden zoals tijdens trainingen is geen sprake van controles vanwege ontbrekende menskracht. De mens wil graag met het paard samenwerken en daarop wordt ingezet. Daarom is de afgelopen tien jaar veel
600 onderzoek gedaan naar het bevorderen van het welzijn van het paard en de resultaten worden geïmplementeerd in opleidingen en opgenomen in de taken van toezichthoudende functies. Er mag tot op het hoogste Nederlandse wedstrijd-niveau bitloos worden gereden, maar hier is nog weinig vraag naar. Zij wil liever niet met de vinger wijzen naar mw. Pesie, maar een aantal zaken klopt niet, want bitloos rijden is dus wel toegestaan, evenals het rijden met een neck
605 rope in plaats van een hoofdstel. Zij nodigt PS uit om een keer een wedstrijd van Jumping Amsterdam bij te wonen. Dan zal blijken dat wel degelijk sprake is van intrinsieke motivatie bij de paarden. Was dat niet het geval, dan zouden zij niet op het hoge niveau kunnen functioneren waarop zij nu actief zijn. Uit het onderzoek naar de publieke opinie blijkt

overigens dat leden van de landelijke PvdD geen tegenstander zijn van bijvoorbeeld Jumping
610 Amsterdam.

De **voorzitter** verzoekt mw. Westerduin eventuele aanvullingen schriftelijk toe te sturen.

Ines **Kostiç** (PvdD) constateert dat er dankzij de inzet van PS zeker een verbetering is
615 doorgevoerd in het sponsorbeleid. Zij moet helaas constateren dierenwelzijn onvoldoende is
meegenomen in het sponsorbeleid. Dieren hebben eigen behoeften en recht op een leven
zonder pijn en stress. Uiterlijk 2022 heeft het kabinet besloten dat dit perspectief van het dier
leidend moet zijn. Daarom zijn de meerjarige sponsorcontracten met de landbouwschouw en
620 Jumping Amsterdam onwenselijk, want bij deze evenementen is dierenwelzijn van
ondergeschikt belang, aangezien zij tot onnatuurlijke handelingen en houdingen worden
gedreven en omdat het specifieke gedrag wordt veronachtzaamd. Van jongs af aan is bij
paarden sprake van dwang, het dier weet dus niet beter en er is geen sprake van vrije keuze.
Dieren staan vooral op stal en het sociale aspect ontbreekt. Bij Jumping Amsterdam vinden
625 ook westernactiviteiten plaats vanuit historische perspectief en dat leidt tot veel leed. Ook bij
de landbouwschouw bestaan problemen met demonstraties en keuringen van allerlei dieren en
wordt dierenleed veroorzaakt zoals voor papegaaien in kleine kooien en tuigpaardenraces met
onnatuurlijke houdingen en dikbilstieren die bezwijken onder de eigen spiermassa. Wil de
provincie met een eigentijds bestuur dergelijke activiteiten ondersteunen en delen met de
630 buitenwereld? De intenties van de sector zijn goed bedoeld, maar men moet hier niet in willen
investeren gezien de grote misstanden. Er is bij het evenementenbeleid nu alle ruimte om
nieuwe keuzes te maken om te voorkomen dat dieren op deze wijze worden gebruikt. De
motie is absoluut nog niet afgedaan, want het dierenwelzijn wordt alleen geadresseerd door
het opvragen van een rapport van de landbouwschouw en Jumping Amsterdam over de wijze
635 waarop wordt omgegaan met dierenwelzijn. Het dierenwelzijn moet door een onafhankelijk
bureau getoetst worden.

Dhr. **Dulfer** (GL) is ook niet tevreden over de invulling van de motie. In de toelichting is onder
het kopje duurzaamheid nu ook dierenwelzijn vermeld, maar in deze toelichting moet ook
ingegaan worden op de wijze waarop men met het dierenwelzijn wil omgaan. Hij stelt voor om
640 het dierenwelzijn samen met de organisaties zoals van Jumping Amsterdam te bediscussiëren
en de wensen van PS hierbij te betrekken.

Ines **Kostiç** (PvdD) vraagt of GL van ook mening is dat de geschetste misstanden nu eerst
aangepakt moeten worden alvorens een discussie wordt gevoerd.

645

Dhr. **Dulfer** (GL) wil de excessen met dieren zeker oplossen, maar de vraag is of hiervoor
eenzijdige maatregelen genomen moeten worden of dat er eerst een brede discussie met de
sector gevoerd moet worden om hierin verder te komen. Onlangs is een groot
sponsorcontract afgesloten met Sail Amsterdam. Hoe zijn de nieuwe uitgangspunten zoals ten
650 aanzien van duurzaamheid, hierin verwoord?

Mw. **Van Oorsouw** (SP) refereert aan de levendige discussie in de commissie over de motie
dierenwelzijn, waarvan helaas weinig terugkomt in de vastgestelde uitgangspunten van GS.
Het woord 'dierenwelzijn' is slechts twee keer vermeld in de tekst bij duurzaamheid zonder
655 nadere toelichting, dus hoe kan hieraan invulling worden gegeven? Hoe heeft het college de

discussie in de commissie verwoord in de uitgangspunten en hoe gaat het college dierenwelzijn betrekken bij toekomstige sponsorcontracten?

660 Gedeputeerde **Van der Hoek** meldt dat vandaag de afdoening van de motie ten aanzien van het opnemen van dierenwelzijn in de sponsorregels voorligt en alle andere onderwerpen die aan de orde zijn gekomen, worden hier niet bij betrokken want die vallen buiten het agendapunt. Dierenwelzijn is nu als criterium vermeld in de voorwaarden en het is aan GS om dit criterium concreet vorm te geven in de vast te stellen contracten. Achteraf kunnen de afspraken door PS getoetst worden. Dit is een leerproces en het zal niet zo zijn dat dit in alle 665 contracten meteen vanaf het begin succesvol wordt uitgevoerd. Jumping Amsterdam start dit jaar met een educatief kennisprogramma, de kennisstal, en het informeren van bezoekers over de verzorging van paarden. Dat gesprek wordt ook met de landbouwshow aangegaan. Er wordt constant inzet gepleegd op het verbeteren van dierenwelzijn onder andere door de inzet van professionals, dat ervaart hij als paardensportbeoefenaar ook persoonlijk. Dat 670 betreft het afbouwen van gebruik van het bit en de andere wijze waarop maneges met omgaan, door hen bijvoorbeeld overdag in de wei te zetten.

Ines **Kostiç** (PvdD) vraagt of GS erkennen dat het geschetste romantische beeld van hoe paarden worden gehouden, niet conform de praktijk is. Willen GS toezeggen om iets te gaan 675 doen aan de papegaaien in de kleine kooien en dikbilkoeien bij de landbouwshow?

Gedeputeerde **Van der Hoek** constateert een welles–nietes discussie tussen partijen en daar gaat hij niet aan meedoen. Hier beperkt de discussie zich tot Jumping Amsterdam en of er voldoende waarborgen zijn om het dierenwelzijn te waarborgen en daarvan is inderdaad 680 sprake. Dit past binnen de uitgangspunten van het sponsorbeleid. Dierenartsen controleren tijdens wedstrijden en er is wet- en regelgeving van kracht en als daaraan voldaan wordt, dan is een discussie in deze zaal over wat er wel of niet klopt, niet aan de orde. De vogelshow is in de landbouwshow al afgeschaft en de andere thema's zijn onderwerp van gesprek met de organisatie. Het opnemen van het criterium dierenwelzijn biedt volgens GS juist een 685 mogelijkheid om hier extra op te sturen tijdens evenementen. Mochten PS in de toekomst besluiten de sponsoring van deze organisaties te beëindigen, dan verdwijnt ook de mogelijkheid om verbeteringen aan te brengen. PS krijgen inzicht in de afspraken die GS over dierenwelzijn gaan maken, maar hij benadrukt dat het eerste jaar niet alle problemen opgelost kunnen worden. Wel wordt hiermee de mogelijkheid geschapen om samen met de 690 organisaties tot een nieuwe opzet te komen. Ook het gehandicaptenbeleid wordt als nieuw element betrokken in de sponsorafspraken.

Tweede termijn

695 De **voorzitter** constateert dat een meerderheid van de commissie heeft aangegeven dat de motie is afgedaan. De gedeputeerde heeft toegezegd aan PS inzage te geven in de wijze waarop dierenwelzijn wordt vertaald in afspraken in de sponsorcontracten.

Dhr. **Dulfer** (GL) vraagt hoe PS worden geïnformeerd en hoe zij de vinger aan de pols kunnen 700 houden bij het monitoren van de afspraken over het waarborgen van dierenwelzijn in contracten.

705 Gedeputeerde **Van der Hoek** antwoordt dat na drie jaar een evaluatie plaatsvindt, dit is reeds toegezegd, maar tussentijds zal PS jaarlijks via een voortgangsbrief worden geïnformeerd over de ontwikkelingen zodat de effectiviteit getoetst kan worden en de regels kunnen worden aangescherpt.

8. Rondvraag portefeuille dhr. Van der Hoek en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden

710 Dhr. **Hoogervorst** (SP) refereert aan de berichtgeving eind vorige week over de negatieve ontwikkelingen ten aanzien van toenemende winkelleegstand. Onder andere in Hilversum loopt een pilot. Gaat de provincie reageren op deze berichtgeving en zo ja, komen er namens de provincie maatregelen om deze ontwikkelingen tegen te gaan?

715 Gedeputeerde **Van der Hoek** heeft het artikel gelezen. De provincie gaat niet onmiddellijk actie nemen, want dat is primair aan de gemeenten, maar hij spreekt in regionaal verband en in de MRA wel over deze ontwikkelingen, evenals met wethouders economie. **Eventuele acties zullen in gezamenlijkheid plaatsvinden en in dat geval zullen PS geïnformeerd worden.**

720 9. B-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)

9.a. Afdoening motie 39-2019: aanleggen erfgoedregisters Noord-Hollandse gemeenten (B-agenda EFB 20 januari 2020)

De **voorzitter** introduceert het onderwerp.

725

Mw. **Vastenhouw** (FvD) beschouwt de motie als afgedaan.

Mw. **Van Oorsouw** (SP) is blij dat de meeste gemeenten erfgoedregisters hebben. Kunnen GS toezeggen dat zij in het kader van de herziening van omgevings- en bestemmingsplannen zullen toezien op het door gemeenten minimaal opnemen van provinciale en Rijksmonumenten?

730

Gedeputeerde **Pels** antwoordt dat conform de wet en de eigen verordening dit reeds op deze wijze wordt en zal worden uitgevoerd.

735

9.b. Monumenten: Brief GS aan PS inzake Noord-Hollandse waarderingskaart voor stolpboerderijen (B-agenda EFB 20 februari 2020)

De **voorzitter** introduceert het onderwerp. Zij geeft eerst het woord aan de inspreker, dhr. Van Zutphen.

740

Dhr. **Van Zutphen** spreekt in als voorzitter van de Boerderijstichting Noord-Holland. In monumenten- en stolpenland is veel in beweging en de vraag die voorligt is of betere bescherming van stolpen mogelijk is. Men kan constateren dat alle stolpen voor nieuwe functies gebruikt worden, met uitzondering van een klein aantal waar boeren de stolp nog steeds als woning en boerderij gebruiken. De focus bij het stolpenbeleid is verplaatst naar het erf, maar alle aangebrachte wijzigingen hebben gevolgen voor de gehele omgeving en de samenhang tussen het gebouw, het erf en landschap. De stichting wil voor een betere bescherming van stolpen met name de beschikbare kennis uitbreiden, want het inhoudelijke draagvlak voor het behoud van boerderijen gaat achteruit. De agrarische stolpen zijn 500 jaar lang beheerd door boeren en zij wisten precies hoe dat moest. Daarna zijn er andere

745

750

755 eigenaren gekomen die nieuwe functies willen creëren en dat heeft geleid tot een sterke vermindering van de benodigde kennis. Daarom investeert de stichting met name in het vergaren en beschikbaar stellen van kennis over stolpboerderijen, want zij kiest voor de optie van het opstellen van beleid gevoed door kennis, bewustzijn en de betrokkenheid van een grote groep eigenaren die zorgdraagt voor onderhoud van hun eigendom.

Mw. **Van Oorsouw** (SP) vraagt naar de mening van het toepassen van waarderingskaarten voor de kennisborging.

760 Dhr. **Van Zutphen** vindt de waarderingskaart een belangrijk instrument om de waarde van het bestand objectief vast te stellen.

765 Dhr. **Dulfer** (GL) meldt dat de provincie een bepaalde urgentie voelt voor het behoud van stolpboerderijen, maar volgens de stichting gaat het erom dat eigenaren voldoende deskundig worden geïnformeerd om onhandige verbouwingen te voorkomen en minder over het stopzetten van het verval en het slopen van stolpboerderijen.

770 Dhr. **Van Zutphen** antwoordt dat een groot aantal eigenaren jaarlijks veel in het onderhoud investeert, maar de effectiviteit en maatschappelijke waarde van het gangbare onderhoud kan aanzienlijk verhoogd worden wanneer de eigenaren over voldoende kennis beschikken. Hierdoor wordt het cultuurhistorisch erfgoed behouden en wordt verloedering met alle negatieve effecten van dien, voorkomen.

775 Mw. **Van Meerten** (VVD) vraagt of veel stolpboerderijen als gemeentelijk monument zijn aangemerkt.

780 Dhr. **Van Zutphen** meldt dat slechts 12% van de stolpen als monument is aangemerkt – gemeentelijk, provinciaal, Rijk – mede doordat het beleid om een historisch belangrijk gebouw als monument aan te merken wordt belemmerd door het beschikbare geld voor monumenten, want de restauratie van een stolpboerderij kost al snel 700.000 tot 800.000 euro. Daarom is de vraag welke strategie moet worden toegepast om stolpen te behouden en eigenaren te stimuleren.

785 Mw. **Vastenhouw** (FvD) vraagt of als er meer wordt geïnvesteerd in kennis van eigenaren, zij bereid zijn meer geld te investeren.

790 Dhr. **Van Zutphen** antwoordt dat eigenaren nu al veel investeren. Een gemiddelde van 10.000 euro voor gangbaar onderhoud is al heel veel voor een doorsnee bewoner van een stolp. Twee jaar geleden is het initiatief genomen om alle kennis te verzamelen en beschikbaar te stellen aan alle belanghebbenden.

De **voorzitter** licht het voorstel voor behandeling van het onderwerp toe.

795 Dhr. **Kanik** (D66) heeft drie vragen. Hoe functioneert de stolpencoach die de vorige periode is ingezet? Waarom is gewacht op de waarderingskaart met het instellen van een adempauze van 6 weken? Hoe is het gesprek van de gedeputeerde met de Erfgoedvereniging Heemschut verlopen?

800 Mw. **Vastenhouw** (FvD) vraagt naar de inhoud van het huidige beleid voor stolpen. Wat is de visie van GS op stolpenbeleid en boerderijen in het algemeen en welke signalen ontvangen GS hierover? Hoe gaan GS de resultaten van de waarderingskaart koppelen aan de praktijk? Wat zijn de nu voorliggende plannen tot bescherming? Is er voldoende gebudgetteerd voor onderhoud en voorkoming van verval en welke beschermingsmogelijkheden hebben GS voor ogen, zoals restauratie?

805

Mw. **Bezaan** (PVV) vraagt hoe het beschermen van stolpboerderijen zich verhoudt tot het voornemen van GS om geheel Noord-Holland vol windturbines en zonneparken te zetten. Staat dit niet haaks op elkaar? Staat de gedeputeerde ervoor open om bij stolpboerderijen geen windturbines en zonneparken toe te staan? Op bladzijde 4 van de brief staat bij de financiële aspecten/risico's een onduidelijk bedrag. Hoe hoog is dit bedrag concreet?

810

Dhr. **Dulfer** (GL) vraagt zich af wat de urgentie van het onderwerp is, aangezien een groot aantal boerderijen al is verdwenen en/of gesloopt of op instorten staat terwijl dhr. Van Zutphen juist de nadruk legt op het vergaren en beschikbaar stellen van kennis.

815

Mw. **Van Oorsouw** (SP) vraagt welke status de stolpen en stolpenstructuren krijgen binnen het bijzondere provinciale landschap in de Omgevingsverordening.

820 Dhr. **Klein** (CU) vraagt of op de waarderingskaart alle stolpen vermeld worden of enkel de stolpen met toegevoegde waarde. Hoe is het mogelijk dat door provinciaal wegenbeleid 8 stolpen per jaar verdwijnen? Zijn er tegenargumenten voor uitbreiding van de provinciale monumentenlijst met 70 stolpen?

825 De **voorzitter** schorst de vergadering voor een paar minuten. De vergadering wordt heropend.

Gedeputeerde **Pels** gaat in op de gestelde vragen. De stolpencoach heeft zeker geleid tot een positief effect, mede ook door inzet van de loods herbestemming, want hierdoor ontstaat steeds meer aandacht voor het onderwerp. Het voornemen om een stolp te slopen, moet gemeld worden bij de gemeente en indien wordt gekozen voor de waardenkaart, zou het een optie zijn om hier iets over op te nemen. In het prettige gesprek met de Erfgoedvereniging is overeengekomen om gezamenlijk in te zetten op het motiveren van eigenaren, erfgoedverenigingen en de verschillende overheden. Op dit moment is er geen apart stolpenbeleid van kracht. Aan de hand van de waardenkaarten wordt gekozen voor het gezamenlijk met PS en de buitenwacht, verenigingen en eigenaren vormgeven van het beleid.

830 Dat is de visie van GS. Via het fonds voor erfgoed kan gebruik worden gemaakt van leningen voor restauraties. Windturbines worden door GS niet betrokken bij de waarderingskaart en het beschermen van stolpen. Het exacte bedrag moet zijn 150.000 euro. Per jaar verdwijnen 24 stolpen, daarom is dit het moment om te starten met het opstellen van beleid voor behoud en bescherming, want intussen is al de helft van de stolpen verdwenen. De status binnen het

835 bijzonder provinciaal landschap is zodanig dat wanneer iets verdwijnt of gesloopt wordt, er iets vergelijkbaars moet terugkomen, dus gekoppeld aan het volume. Alle stolpen worden betrokken bij het vaststellen van de te beschermen gedeelde waarden.

840

Mw. **Vastenhouw** (FvD) vraagt wat volgens de visie van GS voldoende is.

845

Gedeputeerde **Pels** stelt voor eerst de waarderingskaart op te stellen met waarden over de identiteitsdragers en het aantal stolpen dat deze vertegenwoordigen en hoe dat samen met de eigenaren wordt vastgesteld. Stolpen kunnen geleidelijk verdwijnen door infrastructurele ingrepen, maar ook door dijkversterkingsactiviteiten of verstedelijking. De monumentenlijst kan nog uitgebreid worden naar 70 objecten, maar de ruimte voor uitbreiding is beperkt en de universele waarde is bepalend. Het subsidiëren van provinciale monumenten is tevens een oorzaak van beperking, maar dat wordt niet de beperkende factor bij het beschermen van stolpen. De kaart kan vrij snel worden geproduceerd, mede dankzij het werk van de boerderijstichting. Het inlassen van een adempauze terwijl de waarde van een aangemelde stolp niet bekend is, is een te zwaar verzoek aan eigenaren.

Tweede termijn

Mw. **Kuiper** (CDA) vindt de waarderingskaart op zich heel waardevol, maar ook het proces er naartoe is belangrijk, vooral richting gemeenten, want het is primair hun verantwoordelijkheid om de panden te beschermen. Het is goed om bij het proces van het opstellen van de waarderingskaart ook nieuwe methodieken te betrekken. Het CDA kiest daarom voor optie 2.

Mw. **Van Oorsouw** (SP) is voorstander van optie 3, het instrueren van gemeenten om een sloopvergunningstelsel te hanteren, want hierdoor kan een politiek controleerbare afweging plaatsvinden. Ook optie 4, herbestemming, wordt toegejuicht.

Mw. **Van Meerten** (VVD) sluit zich aan bij het CDA. De VVD wil best optie 2 ondersteunen, mits gemeenten een verzoek kunnen indienen en dat het niet verplichtend wordt opgelegd.

Dhr. **Kanik** (D66) is voorstander van een sloopvergunning. De huidige sloopmelding naar gemeenten werkt niet, want hierdoor hoeft slechts een dag van te voren een melding gedaan te worden en de dag erna is de boerderij al gesloopt. Een sloopvergunning biedt een adempauze van 6 weken in welke periode door betrokken partijen naar andere oplossingen kan worden gezocht. Daarom wordt optie 3 ondersteund.

Mw. **Bezaan** (PVV) steunt optie 3, gemeenten instrueren om een sloopvergunningstelsel te hanteren voor geclassificeerde stolpen van de stolpenkaart. Slopen zonder vergunning moet onmogelijk worden.

Dhr. **Dulfer** (GL) kiest voor optie 3, het instellen van een sloopvergunning, juist om te voorkomen dat er hier en daar een boerderijtje staat en dat stolpboerderijen een soort openluchtmuseum karakter krijgen. De linten van stolpen – als ruimtelijke component – moeten daarom beschermd worden.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) kiest voor optie 3.

Dhr. **Klein** (CU) kiest optie 2, want uit de waarderingskaart kan blijken dat bepaalde stolpen heel belangrijk zijn vanwege specifieke kwaliteiten. Er wordt dus een waarderingskaart opgesteld waarvan een stimulerende werking uitgaat. De top van de kaart kan additioneel op de provinciale monumentenlijst geplaatst worden. Ook elementen van optie 4 worden ondersteund.

Mw. **Abdi** (PvdA) kiest voor optie 2.

895

Dhr. **Beving** (50plus/PvdO) is voorstander van de waarderingkaart. Hetgeen gezegd is over optie 3, wordt ondersteund. Het vergaren en ter beschikking stellen van kennis is een belangrijk aandachtspunt maar dat ontbreekt in het geheel.

900 De **voorzitter** constateert dat er 31 stemmen zijn voor optie 3 en 20 voor optie 2. Een aantal fracties heeft geen uitspraak gedaan en optie 4 wordt gedeeltelijk ondersteund door de SP. Ook de CU ondersteunt enkele elementen uit optie 4.

Derde termijn

905

Mw. **Kuiper** (CDA) is verrast door het feit dat velen voor optie 3 kiezen, want een sloopvergunning kan goed werken, maar dat de provincie gemeenten hiertoe gaat verplichten, gaat te ver. De gemeenten moet de gelegenheid geboden worden om zelf te concluderen dat een sloopvergunningstelsel goed werkt zodat hen de bevoegdheid kan worden gegeven om een dergelijk stelsel in te voeren. De vraag is wat de financiële consequenties voor de eigenaar van de stolp zijn bij het verbieden van sloop.

910

Dhr. **Klein** (CU) sluit hierbij aan, want dit is ook veel meer in lijn met de Omgevingswet en Omgevingsverordening. De gemeenten moeten de ruimte krijgen om samen met de provincie vast te stellen wat waardevol is en niet verplicht worden om een sloopverordening vast te stellen.

915

Dhr. **Dulfer** (GL) is geen voorstander van het opleggen van verplichting een gemeenten. Het opnemen van de stolpenstructuur in de Omgevingsverordening geeft richting aan gemeenten bij hoe zij moeten handelen. Dit is als zodanig verwerkt in optie 3.

920

Mw. **Van Oorsouw** (SP) vindt een stolp een uniek stukje erfgoed dat alleen in Noord-Holland voorkomt. Daarom heeft de provincie een grote verantwoordelijkheid om toe te zien op het behoud van de stolpen en stolpenstructuur. Gemeenten maken weleens een andere afweging en daarom is het belangrijk om een politiek controleerbare sloopvergunning in het leven te roepen.

925

Mw. **Van Meerten** (VVD) vraagt hoe de SP aankijkt tegen de taak van de gemeenteraden die daarover moeten besluiten.

930

Mw. **Van Oorsouw** (SP) vindt een vergunningstelsel hiervoor een mooi instrument.

Dhr. **Klein** (CU) vindt het vreemd dat hiervoor een sloopvergunningstelsel nodig is, want de inspreker stelt dat 3.500 stolpen beheerd worden door enthousiaste eigenaren. Per jaar verdwijnen 25 stolpen waarvan 8 door brand – hetgeen niet voorkomen kan worden met een sloopvergunning – en 8 door provinciaal beleid. Slechts 8 stolpen verdwijnen door verwaarlozing en het is nog maar de vraag of verwaarlozing kan worden ingeperkt door het hanteren van een sloopvergunning. Waarom wordt zo'n zwaar middel ingezet voor een dergelijk klein effect van 8 stolpen die verwaarloosd worden? Daarom moeten er met optie 4 nieuwe middelen ontwikkeld worden om de eigenaren te bewegen tot herbestemming van hun stolp te komen of deze op een andere manier te gaan gebruiken.

935

940

Dhr. **Kanik** (D66) constateert dat een vergunning leidt tot een adempauze van 6 weken en met enkel een melding kan de stolp de dag erna al verdwenen zijn. Om verwaarlozing tegen te
945 gaan, is het beter een sloopvergunning af te geven, want dan is er tijd om te handelen. De sloopvergunning wordt steeds negatief benaderd, maar er is ook een positieve insteek mogelijk. Veel eigenaren van stolpen weten vaak niet wat de mogelijkheden zijn, daarom dient de provincie de regie te pakken en samen met de eigenaar te zoeken naar alternatieve bestemmingen en/of archeologisch onderzoek te doen.

950

Mw. **Van Meerten** (VVD) constateert dat gemeenteraden en inwoners erg betrokken zijn. Wanneer een besluit moet worden genomen, dan verricht de gemeente eerst archeologisch en ander onderzoek. Zij pleit er daarom voor om de gemeenten in hun eigen kracht te laten. Met een sloopvergunning wordt het doel niet bereikt en bovendien gaat het om een klein
955 percentage. Met optie 1 en 2 kunnen al goede stappen gezet worden.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) ziet dat bij gemeenten hele bekwame mensen werken die goede besluiten kunnen nemen. Het gaat echter over het provinciale beeld, daarom dient de provincie nu haar verantwoordelijkheid te nemen en aan te geven wat zij belangrijk vindt. Een
960 vergunningenstelsel is daar een goed middel voor.

Dhr. **Klein** (CU) is het eens met D66, maar een sloopvergunningstelsel gaat hierbij niet helpen, want dan is het te laat. Wanneer een verzoek tot sloop wordt ingediend, dan is de boerderij vaak al verwaarloosd en zijn er geen alternatieven meer. Vooraf moet je gaan kijken hoe een
965 goed hergebruik tot stand kan komen. Het idee van de Omgevingswet is dat er minder regels moeten komen en dat overheden gezamenlijk oplossingen zoeken voor maatschappelijke problemen.

Mw. **Kuiper** (CDA) is het hiermee eens. In aanvulling daarop, men gaat met elkaar het proces van het vaststellen van de waarderingkaart in en dat is een activiteit die door de provincie
970 getrokken wordt. Daarom zou een sloopvergunning niet nodig moeten zijn.

Gedeputeerde **Pels** benadrukt dat het gaat om het beschermen van een provinciaal beeld waar iedereen bepaalde ideeën over heeft. Er is breed draagvlak om te zorgen dat de provincie de
975 kennisdelingsfunctie behoudt en versterkt en nagaat op welke manieren eigenaren en gemeenten kunnen worden gestimuleerd. Alleen al de waarderingkaart zal zorgen voor een heroverweging van de verhouding van gemeenten en eigenaren tot stolpen. Daardoor zal het enthousiasme en de aandacht toenemen. Er is breed draagvlak om de ogen en oren open te houden met optie 4, de situatie in kaart te brengen en nieuwe mogelijkheden te verkennen
980 voor bescherming. Af en toe is er een 2 die neigt naar 3 en een 3 die neigt naar 2 van sommigen die de toenadering nog niet zo zien, maar een goed procesvoorstel kan zijn dat men aan de slag gaat met de waarderingkaart zodat de gesprekken met gemeenten op gang komen. De inzet van de provincie is om afspraken te maken over hoe de gemeenten kunnen worden gestimuleerd en aan te geven wat zij van de provincie nodig hebben. Door uit te gaan
985 van deze afspraken ontstaat een synergie tussen 2 en 3 en kan worden toegewerkt naar een lichte versie van 3, waarbij dit een eerste aanzet is. De daadwerkelijke uitwerking – waarvoor wel enige tijd nodig zal zijn – zal ongeveer in het eerste kwartaal van 2021 op de agenda van de commissie terugkomen. Hierin wordt gezocht naar een mengvorm van opties 2 en 3.

990 De **voorzitter** stelt voor om dit jaar wel de voortgang terug te koppelen.

Gedeputeerde **Pels** zegt toe een – schriftelijke of mondelinge – mededeling toe te sturen wanneer sprake is van ontwikkelingen in de waarderingskaart. Er zal een terugkoppeling worden gegeven over hoe gemeenten hiermee willen omgaan.

995

9.c. Discussienota SP over archeologie en erfgoed

De **voorzitter** geeft de gelegenheid aan mw. Van Oorsouw voor een introductie.

1000 Mw. **Van Oorsouw** (SP) verwijst naar de discussienota waarin een aantal voorstellen wordt opgesomd met het verzoek aan de commissie om op deze voorstellen te reageren. Indien er voldoende steun is, zullen er initiatiefvoorstellen worden opgesteld.

Samenvattend zijn de volgende voorstellen van belang:

- 1005 – Het Steunpunt inventariseert jaarlijks bij alle Noord-Hollandse gemeenten of men beschikt over politiek vastgesteld archeologie- dan wel erfgoedbeleid, zo ja wanneer dit beleid is vastgesteld, op welke (waarden)kaarten het beleid stoelt, hoe die kaarten tot stand gekomen zijn en van wanneer ze dateren, en geeft follow-up aan deze inventarisatie;
- 1010 – Doorontwikkeling van het Steunpunt richting Erfgoedhuis door te beginnen met ondersteuning en deskundigheidsbevordering van vrijwilligers;
- 1015 – Thematische structuurdragers opbouwen naar erfgoedlijnen en budgetten hiervoor vrijmaken;
- Het Huis van Hilde nog breder inzetten voor publieksbereik en onderzoeken of en zo ja hoe het kan worden ingeschreven als geregistreerd museum; (onder agendapunt 12.d wordt ingegaan op de mogelijkheid dat de provincie een museum kan voordragen voor een plaats in de landelijke culturele basisinfrastructuur waardoor er landelijk geld beschikbaar komt. Het zou mooi zijn als het Huis van Hilde hierin zou worden opgenomen)
- Subsidieregeling publieksbereik bij archeologie;
- Middelen voor onderwaterarcheologie structureel op de begroting plaatsen.

1020 Dhr. **Kanik** (D66) constateert dat de SP de vraag aan PS stelt wat de archeologie en het erfgoed waard zijn. In het coalitieakkoord zijn de erfgoedlijnen opgenomen om een provinciaal landschap te vormen. Daarnaast is gedeputeerde Van der Hoek erin geslaagd om onderwaterarcheologie op de kaart te zetten en dat de samenwerking tussen amateurduikers, de provincie en het Rijk een blauwdruk is voor het omgaan met archeologische vondsten

1025 onder water. Het is D66 dus veel waard, maar helaas zijn de budgetten beperkt en moeten er keuzes gemaakt worden. Men kan ondanks de erfgoedlijnen, nog veel leren van Zuid-Holland, want met allerlei verhalen inspireren zij stakeholders om deel te nemen aan de erfgoedtafels. Ook Noord-Holland kent vergelijkbare verhalen, waarmee op die van Zuid-Holland kan worden aangesloten. Het op een laagdrempelige manier organiseren van input door middel

1030 van erfgoedtafels wordt zeer ondersteund. Stakeholders krijgen hiermee meer verantwoordelijkheid bij het gevoerde beleid hetgeen leidt tot meer draagvlak. Dit kan bijdragen aan het adviseren en inspireren van gemeenten. Is de gedeputeerde bereik om erfgoedtafels in het leven te roepen? Ook de ondersteuning en deskundigheidsbevordering van vrijwilligers is onderdeel van de rol van de provincie als verbinder. Ondersteunt het

1035 college dit voorstel en zo nee, waarom niet? Een buitenplaatscoach van de provincie kan ondersteuning bieden bij het herbestemmen van buitenplaatsen. Ook kan de stolpencoach verbreed worden naar alle erfgoedlijnen, te beginnen met de Stelling van Amsterdam,

buitenplaatsen en stolpenlinten. Hoe ziet het college dit? Het voorstel voor het Huis van Hilde wordt ondersteund, maar D66 wil het breder trekken met het tentoonstellen van de vondsten uit het wrak op Texel. Dit leidt tevens tot het meer verspreiden van het toerisme in de provincie. Hoe gaat het college dit aanpakken? Ook in deze periode zal veel aandacht worden besteed aan onderwaterarcheologie, want veel geschiedenis ligt op de bodem van de Waddenzee en spoelt snel weg. Daarom moet nu snel gehandeld worden. Zijn er voldoende financiële middelen beschikbaar voor het beschermen van een nieuw wrak dat waarschijnlijk dit jaar gevonden gaat worden? Voor archeologie is door het Rijk 11,1 miljoen euro gereserveerd en daarvan is in Noord-Holland niets besteed aan de vindplaatsen, terwijl het wel om Rijksmonumenten gaat. Hoe zorgt het college ervoor dat er meer van dit Rijksgeld naar Noord-Holland komt? Het college wordt verzocht met het Rijk in gesprek te gaan om meer aandacht te verkrijgen voor onderwaterarcheologie in de Waddenzee.

1050

Mw. **Bezaan** (PVV) hecht veel waarde aan het culturele erfgoed. Daarom wordt de SP bedankt voor de discussienota, het onderzoek is de moeite waard. Het is opmerkelijk dat het Huis van Hilde nog steeds niet als museum geregistreerd is. Hierover heeft de PVV in 2015 een motie Vreemd ingediend. Inmiddels heeft het college besloten om de organisatievorm BV om te zetten in een stichting, een criterium voor de museale status. Waarom is deze museale status nog niet bereikt?

1055

Mw. **Kuiper** (CDA) geeft complimenten aan de SP. Zij is het er mee eens om het steunpunt Monument en Archeologie voor een breder doel in te zetten, namelijk ook voor historische verenigingen en stichtingen en de betrokken vrijwilligers. Zij vindt het erfgoedbeleid een eigen verantwoordelijkheid van gemeenten en daar heeft de provincie geen rol. Een verplichting is helemaal uit den boze.

1060

Dhr. **Dulfer** (GL) bedankt de SP voor alle ideeën, maar de vraag is hoe de financiering van deze ideeën plaatsvindt. Daarom moet een goede analyse gemaakt worden van de urgentie van het probleem. De gedeputeerde wordt verzocht om archeologie een belangrijke plaats te geven in de actualisering van het cultureel beleid, zodat een analyse kan worden uitgevoerd.

1065

Dhr. **Kanik** (D66) merkt op dat in het coalitieakkoord geld is gereserveerd voor cultuur en archeologie, daarvoor hoeven de algemene reserves niet te worden aangesproken.

1070

Dhr. **Dulfer** (GL) vindt daarom een analyse van de problemen van belang, zodat hierop de verdeling van de financiële middelen kan worden afgestemd.

1075

Mw. **Van Oorsouw** (SP) is er geen voorstander van om voor deze voorstellen keuzes te maken in de beschikbare middelen, wanneer die ten koste gaan van andere dingen.

1080

Dhr. **Dekker** (FvD) vindt het goed dat de SP meer aandacht vraagt voor erfgoed en cultuur, wel dient de discussie toegespitst te worden op concreet beleid van de provincie, zoals op de cultuurschatten die het Noord-Hollandse landschap kenmerken. De doelmatigheid van de subsidieregeling dient nader besproken te worden.

1085

Dhr. **Klein** (CU) dankt de SP, maar wat is de toegevoegde waarde van de doorontwikkeling van het steunpunt richting erfgoedhuis? Hoe denkt de gedeputeerde hierover en hoe verhoudt dit zich tot het bestaande beleid?

1090 Mw. **Van Meerten** (VVD) dankt de SP. De VVD meent dat eventuele vervolgvorstellen binnen het huidige budget voor cultuur en archeologie gerealiseerd moeten worden. De doorontwikkeling van het steunpunt richting erfgoedhuis wordt ondersteund, maar waar komt de vraag vandaan? Veel gemeenten werken al met grote pools van vrijwilligers. Is sprake van eventuele dubbelingen wanneer de provincie ook actie gaat ondernemen?

1095 Mw. **Vos** (DENK) is blij met het initiatief van de SP. Welk erfgoed wordt hierin meegenomen? DENK hoopt op erfgoed dat breed gedragen kan worden door een diverse en inclusieve provincie.

1100 Mw. **Van Oorsouw** (SP) dankt voor alle waardering. Het voorstel om het steunpunt te laten onderzoeken bij gemeenten, is bedoeld als inventarisatie. In de notitie wordt richting gegeven aan het aanwijzen van structuren, niet wordt bestreden dat de huidige erfgoedstructuren niet goed zouden zijn, maar men wil bevorderen dat er meer mee wordt gedaan. De doorontwikkeling van het steunpunt kent als meerwaarde dat het belang van de bijdrage van andere partijen wordt onderstreept en dat zij worden ondersteund in hun werk. Voor het aantrekken van vrijwilligers wordt al veel gedaan, maar aan het bekrachtigen van hun waarde kan nog het nodige gebeuren.

1105 Gedeputeerde **Pels** vindt het belangrijk goed mee te nemen wat er momenteel al gedaan wordt. Hierbij moeten de rol en bevoegdheden van de provincie transparant betrokken worden om zo effectief mogelijk te zijn. Twee jaar terug heeft het steunpunt een inventarisatie gemaakt van de archeologische waardenkaart en de beleidskaarten. Op de site van www.mooinoordholland.nl kunnen deze kaarten gevonden worden. Binnen het BOB-model en het erfgoedhuis zal een voorstel worden gedaan voor hoe de vrijwilligers nog meer kunnen worden betrokken bij het beleid. Hierbij kan men van andere provincies ook leren en via Oneindig Noord-Holland wordt al samengewerkt met historische verenigingen. Hetzelfde geldt voor de thematische structuurdragers die zijn verwerkt in het eigen beleid. Tevens worden hiervoor themajaren benoemd. Ten aanzien van het breder inzetten van het Huis van Hilde, in 2016 heeft het college al besloten om te streven naar de museale status, maar hiervoor moet voldaan worden aan een groot aantal voorwaarden en dat kost veel tijd, meer dan men had verwacht, omdat men als overheid de benodigde stappen grondiger moet doorlopen. Het zal nog minstens een jaar duren voordat deze status bereikt is.

1110 Subsidieregeling publieksbereik archeologie, het Huis van Hilde is gericht op het publieksbereik en ook het Rijk werkt hieraan en stelt een subsidieregeling beschikbaar. De mogelijkheden voor een verdere uitbouw van het Huis van Hilde worden meegenomen in het BOB-model, inclusief hoe de provincie zich verhoudt tot vrijwilligers. Voorstel 6, het budgetrecht is aan PS, dus een eventueel ander besluit wordt gewoon door GS uitgevoerd. Er is een bidboek opgesteld ten behoeve van de verbouwing van het museum voor

1125 onderwaterarcheologie om de collectie te kunnen huisvesten. Aan de duikers zal nogmaals worden benadrukt dat alles wat gevonden wordt, ingeleverd moet worden. Er zijn doorlopend gesprekken met de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed over het gezamenlijk met het Rijk oppakken van onderwaterarcheologie om te voorkomen dat het erfgoed dat op de bodem ligt, verdwijnt. De provincie kent op dit moment geen beschermingsbeleid, want het zijn

1130 Rijkswateren. Deze casus zal in het BOB-model uitgewerkt worden ten behoeve van het bepalen van de rol van de provincie.

1135 Mw. **Van Oorsouw** (SP) dankt de leden voor hun positieve insteek van de voorstellen. De fractie gaat zich beraden op met welke voorstellen zij verder wil gaan.

10. Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden

1140 Gedeputeerde **Pels** meldt over motie 91, het vieren van seksuele genderdiversiteit, dat momenteel de aanmelding voor de Canal Parade tijdens de Gay Pride komende zomer uitgevoerd wordt. Momenteel wordt geïnventariseerd welke provincies willen deelnemen. De aanmelding moet voor 3 februari plaatsvinden en daarna vindt de selectie plaats. Zij verzoekt om de motie als afgedaan te beschouwen.

1145 De **voorzitter** constateert dat de commissie instemt met het als afgedaan beschouwen van de motie. Zij benadrukt dat de PvdD de motie als niet afgedaan beoordeelt.

1150 De **voorzitter** stelt de brief van GS over de actualisatie van het cultuurbeleid aan de orde. Het huidige beleid loopt eind 2020 af, daarom willen GS dit jaar gebruiken voor de actualisatie, waarbij PS via het BOB-model worden betrokken.

1155 Gedeputeerde **Pels** meldt dat door toepassing van het BOB-model, gezocht wordt naar nieuwe manieren om met elkaar samen te werken bij de actualisatie. In de brief is een aantal suggesties voor het proces gegeven, maar het is niet de bedoeling dat elk dossier een andere aanpak krijgt.

1160 Mw. **Vos** (DENK) dankt het college voor het gehoor geven aan de vraag voor een diverser en inclusiever cultuurbeleid. Zij gaat ervan uit dat het beleid toereikender wordt dan enkel het implementeren van diversiteit en inclusiviteit in de bestuurscultuur. Er dient ook te worden geïnvesteerd in cultuureducatie. Hopelijk zal de actualisatie leiden tot een accurate weerspiegeling van de provincie en haar inwoners. Het meedenken en praten over het te vormen beleid moet een continu proces zijn om tunnelvisie te voorkomen. Het is dus niet de bedoeling om als PS enkel deel te nemen aan de beeldvormingsfase van het proces waarna over een aantal jaren het beleid weer wordt aangepast. Hoe wordt ervoor gezorgd dat niet vanuit een eendimensionaal cultureel perspectief besluiten worden genomen in de latere stappen van het proces zonder BOT-overleg? Wat bedoelen GS met het actief betrekken van PS enkel in de beeldvormende fase van het BOB-model? De andere stappen van het proces zijn even belangrijk.

1170 Dhr. **Zaal** (GL) waardeert de vormgeving van het proces. In plaats van een grote rondetafelbijeenkomst kunnen de onderwerpen beter verdeeld worden vanwege de verschillen die tussen de sectoren bestaan. De commissie dient een betrokken rol te krijgen gedurende het gehele proces en moet de mogelijkheid krijgen om deel te nemen aan de gesprekken.

1175 Mw. **Kuiper** (CDA) verzoekt een overzicht van de betrokken stakeholders.

1180 Dhr. **Hoogervorst** (SP) is het met DENK eens dat er door PS andere accenten moeten kunnen worden gelegd in het cultuurbeleid en nu is de kans om die nieuwe punten in te brengen, zoals meer aandacht voor cultuureducatie.

Gedeputeerde **Pels** benadrukt dat het BOB-model erop ziet dat PS vanaf het begin gedurende het gehele proces betrokken worden en blijven. Uiteindelijk besluiten PS in de laatste fase van het model over het nieuwe beleid. Diversiteit wordt aan de voorkant al meegenomen bij de informatievoorziening. Zij stelt voor om met de sectoren te bespreken hoe PS betrokken kunnen worden bij de rondetafelgesprekken. In de uitwerking zal zij hierop terugkomen. In plaats van dat het college een lijst met stakeholders overlegt, vraagt zij de commissie aan te geven welke belangrijke stakeholders en instellingen betrokken moeten worden. De voorstellen met namen kunnen per mail via de commissiegriffier worden gecommuniceerd. Er zal een uiterste datum worden toegestuurd waarop dit kan geschieden. Gezien de heroverweging is een accentverschuiving zeker mogelijk ten aanzien van hoe men zich met de taken en bevoegdheden verhoudt tot de cultuur. Voor cultuureducatie zijn middelen vrijgemaakt en verwerkt in de begroting. Het ziet ernaar uit dat er goede stappen gezet kunnen worden.

1185 Dhr. **Dulfer** (GL) refereert aan de notitie financiële hygiëne en het verzoek tot meer inzicht hierin, hoewel het met name uitvoering betreft en die is aan GS. Hij stelt voor om bij de jaarrekening de stand van zaken van de notitie toe te lichten.

1190 Gedeputeerde **Pels** zal via de rekeningencommissie de Statencommissie informeren. Bij de jaarrekening zal via een brief de stand van zaken teruggekoppeld worden, maar tot op heden verloopt het proces goed.

11. Sluiting

1200 De **voorzitter** sluit de vergadering om 17.31 uur.

1205